

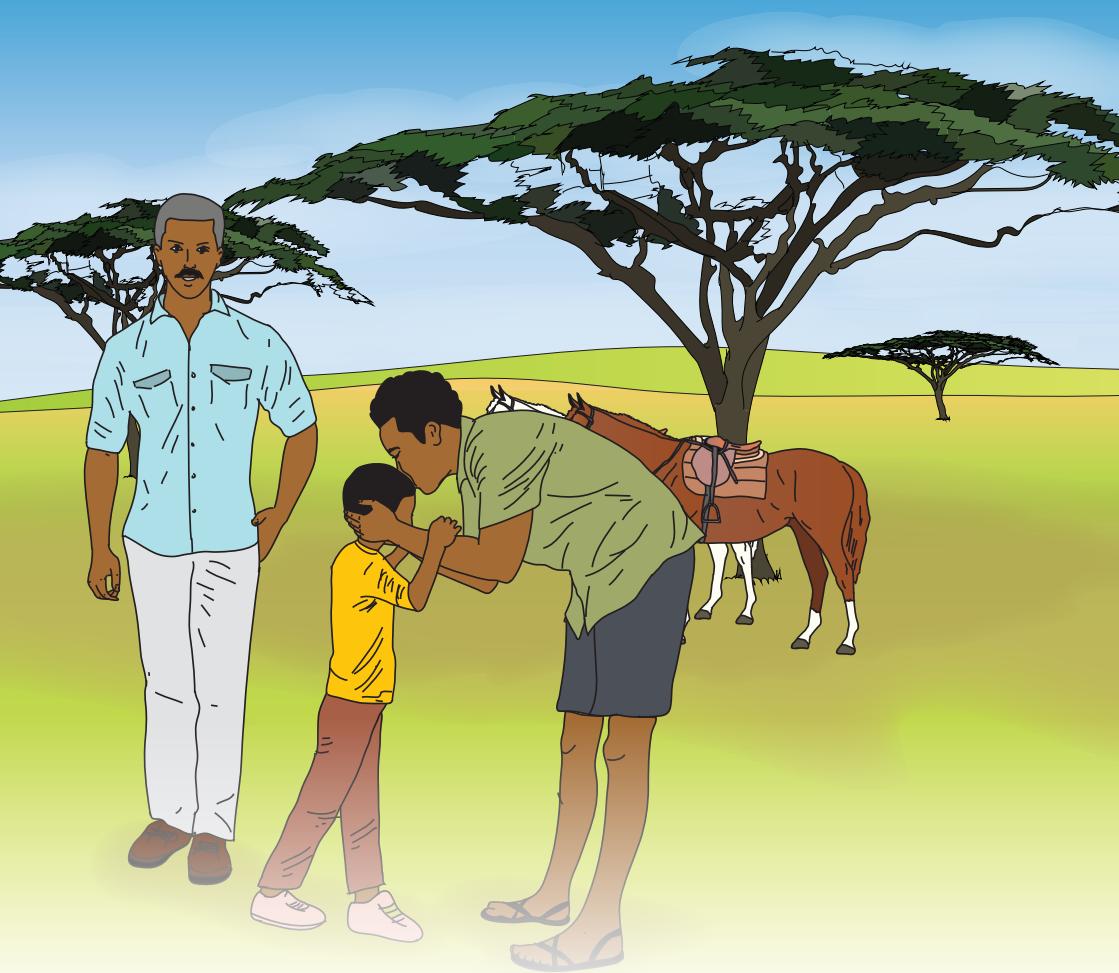
ሰጠና 25-27

3ኛ ክፍል

ሙሉ ደንብ?

በርካታ

ተግበኝ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ ԿՈ Ք.ՀԱՆ.Հ.ՀԸ.Ք. (USAID) ՊԻՇԱԽՈ ԴՅԱՊԱՐ
ՖՈՆԻ ՊՄՊԴ.ՀԱԴՐԱՎ ԸՆԴ Խ ՖԵԼՁԵՆ (Save the Children):
ՊԵՆՃԻՑ ԴՐԱՄԱՆՑ ԱԾ ԴՐԱՄԱՆԵ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴՐԱՄԱՆԵ ԴՐԱՄԱՆԵ ԴՐԱՄԱՆԵ ԴՐԱՄԱՆԵ ԴՐԱՄԱՆԵ

2009 դ.թ.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Save the Children

The CC By license lets others distribute, adjust, and build upon this work, for free or commercially, as long as credit is given to the original creation. However, any changes from the original must be indicated.

For more info please refer: <https://creativecommons.org/licenses/>

ሙንኛ ደኝ?

3^ወ ክፍለ

ሰጠና 25-27

አርክፏ

መዝኑ ንግድ ማረጋገጫ

እነዚህ መዕስና በመሰረት አዲሽ ስርዓት ተምህርና አተዳለው አጋዥያ ገብብ እኩ:: ተምህር ነዚ መዕስና ተጠቃሚዎች ከእነታት ገብብን ምድሮችን ገኩልበብ ይጋኙ መምህራን ወላደን አድላይ እኩ:: ለለዘዚ ነዚ መዕስና ነተምህር ቁድማኑ ምንባብከጥም:: ፈለማ በፊልጥም አጥል ምድላው ጉምጣዊ ነዚም ነሰሰቦ መምርአት አተማብሩ::-

- ❖ የምድማች አድልቶ ነገሮች አመጣሪያዎች:: ገብብነት:: ተምህር ገኩልምዥ እኩልው::
- ❖ ቁድማኑ ለብብ ምድሮች አጥም ተምህር ለተዋኑ ቁድማው ምድማች ከምልሰ ማረጋገጫ::
- ❖ ነዚ ተሳኞ በግብር ፍህድ:: ምልክት አገልግሎት ነገቦች::
- ❖ እብ መዕስና ነገሮች ለተዋኑ ይጋኙ ምድማች ከምልሰ ማረጋገጫ::

አጥቃት ቁድሙ ገብብ

ቅድማኑ ነዚ ሆኖታ ምንባብከጥም ነዚም ለተዋኑ መልሰ::

1. እብ ገዢ ክብ በዘመኑ በሁሉም ተወቃቃት እኩል
ቻልፈጥ?
2. ከሬክቱ ከፍርድ ስባት እኩል እኩል ይሰር኏?

እብ አንተ ፍጥረ ከተማ ዓቃና አበባ ቅልዓ ነበሩ፡ እኔ ወደ
ዓስተኛ ፍጥረ ቅልዓ ገዢለም ገዢ ተረጋኙ ነበሩ፡ እቶም ወለም
አዘገብም ይፈጥውምን ዘድልያ ነገር ከላ ከማልኩ ወግድኩ
ይበላን ነበሩ፡ በዚ ምክንያት፡ መነበረው እኔ ቅልዓ ምለአ
ዘይጋዳለ ነበሩ፡ እንተኩን ግኝ በምክንያት ስራው ይጠቀቅለ
ስለዘነበሩ ተካኑም እንተገለጻ ስምንቅን ይበል፡

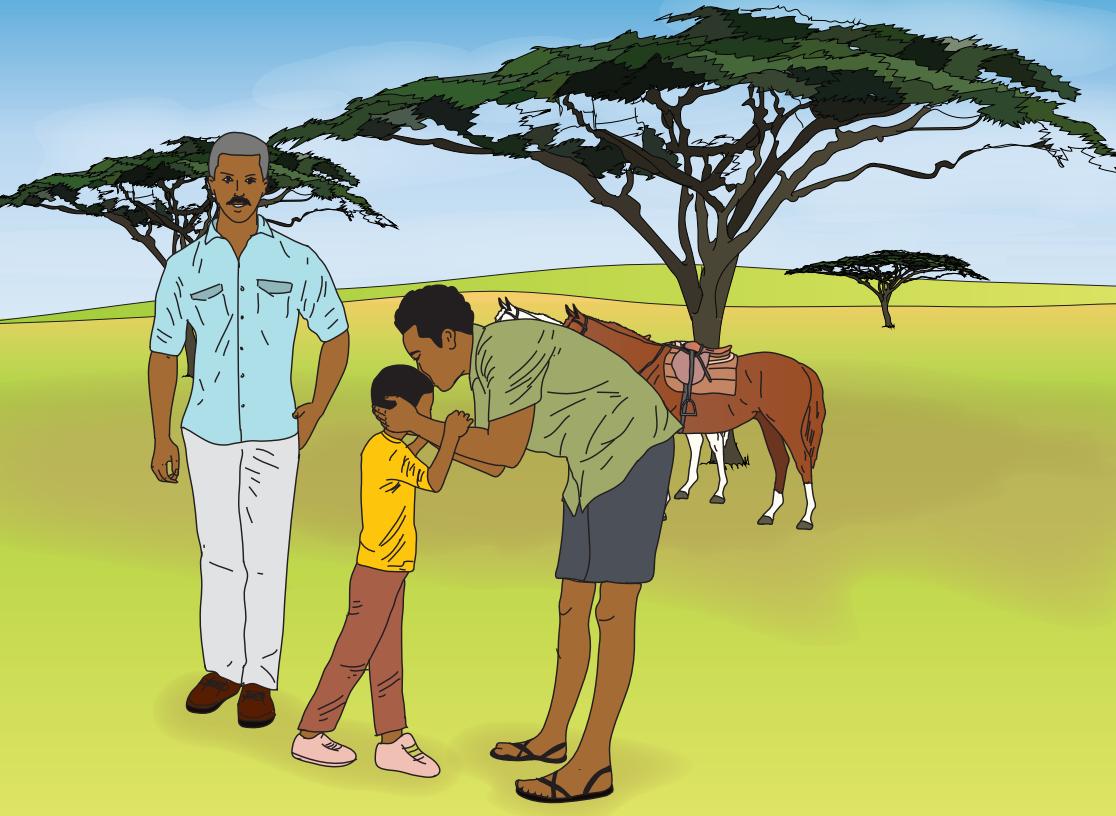
እብ ዓቃና በምክንያት ስራው ሰው እንተገለጻ ገበየልቱ ገዢ
ዝመዘር አዥደ “ስራው፣ ገዢ ቅልዓን ፍልሬ!” ይበል፡ ገዢ
ገለጻ ወመዘር አዥደ በይና ገዢ እንተተከዣ፡ ዘረባኩ “ስራቀይ!”
ይኩዣ፡ ስራው እንተተከዣ ይጠቀቅ ዓስተኛ ስዕል “ወደደ!”
ተበል፡ በዚ ምክንያት መብዛሕትኩ ቅልዓ እኩ እብ ገዢ እኩ
ስራው ይኩዣ፡

አብ ዓቃና ቅንጫ እንተከለ፣ ወይዘዴ አዥል ከልተክ ከተከደድ
ስራሕ ማምልለሰ ይበዝኩ፡ ከምዘረ እንተኝውን ዓቃና ማንፁቃን
ማስተምሳን ይጀምር፡ በፍላይ ቁጥሮ ስንበት፡ በዓለት ወይ
ከረምቱ እንተኝውን አብ ገዢ ማስከነበሩ ስራሕታኝታት ቅሁን
የመግቢን ይሞዱትን፡ ከበኩ፡ አዲስ ወይ አብኩ ዘመዥለ ግዢ
ምዕባይ ይጀምር፡

እቶም ስራሕታኝታት ሲለዝቀያኑ ማስካም ከስልይ ግዢ ወሰን
ነበረ፡ አብ ሂሳብ እኩ ደጋግጣ ማስ አዳ ማስለመድ ከለኩ
ስለዝቀር ሰቦች ማስከነት ማቅጫር ተወገሙ፡ አብ ዓቃና አብ
መግቢ ነይሩ እንተምለሰ ወደ ከፍኩ አሉዋ ይረክቡ፡ ከበኩ
ናይታ ከጠናናለ ግዢ ከከተከለ አብ ከተማ አዘዥር አዘዥር
የጠለም፡ አብታ ከተማ አዳ ከልተ መዓልቱ አበረም ማስ ተወጪ
ቁኔን ፍጥነስ ይጠለም፡

እብ ዓቃና ክረምቱ ምስከነ ፎብ ገዢ አርከበ እንማራል ክውስድ
ወሰኑ፡ እቅድም አጻላ አጻርም ፎብቱ እያደ ብሔራ አው አጥኑ
ከምዝገባ ስለዘበሰር ወግዳ ተብሩ ከዘኝኝር ይመሩ፡ አጥኑ አደ
ሰመኑ ገምዕኑ አስቡ ምድላው ገበሩ፡ እብን ወደኑ ምድላዋም
ወደአዋም ከብቱ ከተማ መንገዶ አደ ስዓት ብኩዎን በመከና
ከና፡፡

እቱ ብኩዎለ በታ ገመኝይን ከይሞችው በምንባሩ እብ መንገዶ
ወረዳ፡፡ እብ ዓቃና እቅድመ ገሳው በታ ዕለት ከምዝሙዕት በስብ
ልአቶ ስለዘነበረ ከልተ አፍራስ አካዣ መንከሰይ እብ ተለል ከፈ
እሉ ሪክበ፡፡ እብ ዓቃና ነቱ መንከሰይ ምስሰጣም፡ “እዚ እየ
ናቃና!” እሉ ምስ ወደ አቀለመ፡ ገዢ ይማ “እንካሂ በስለዋም
መቀኝና!” እሉ ደርጋመ ስዓም፡፡

በለስቴአም እናተጠያቂ አብቱ ይላል ቁጥር ዕርቅ በለ:: ከብሩ::
እቱ መንእሰይ እናመረዳም ገዢም ደማ በቱ ፍደል ፍደል
የድጋርኬ ማጣሪ ይመሩ:: በኩምሁ:: ገዢ ስዓት አገውን
እናጠለን ካይሞችው እንተሻይኑ ደማ ቅስ እናበለን ከዲ:: ዓቃና
በፈረሰ ካይና ስለዘይፈልጥን አብቱ በዘነግር ነገሱን በዘርፍን
የሙና ስተስ በለ::

በተወሰኑ ባሳከርና፡ አብቱ መንገዶች ክልተ አናእስተደ ቅልዱ-
ድዱ እሉምና፡ “አገል እሉ አብ ቅድመኝናም!” በላይ ቤኖውታ፡፡
አብ ዓቸው “አገል ይሆነሁም ይቀረ!” ባሳበለምና፡ ጉዳቶም
ድጂ “መሃያና ን?” በላይ፡ ከብሩ፡ “ንዕ! እንከም!” እሉ
ማንታን በሽከትን ፍጠም፡ እቶም ቅልዱ ደጂ “እኩኩ ዓጋም
እይውጫእናም፡ ስዋት ለአምኝናም ወለደ ተወናእናናም!” በላይ፡፡
እቶም ተገዢበቱ ነቶም ቅልዱ “ልድጂ ይሆነሁም! ከምሁ
ንዲሙታ ይዕቃረኝ!” በምበራ መንገዶም ቁጥራ፡ እናኝና፡ ዓቸው
እንታይ ከምዘበለን ጉምንታይ ከምዘበሁለን ጉአብኬ ፍጥቶ፡፡
አብኬ ደጂ ጉዳቶም አበላው ከብሩ ጉዞ አበላው አዲ በአዲ
ይደግመለ፡፡ በዘመኝበ አጋጣሚ ደጂ በዘመኝበ ተተፈለያየ
ልምድታትን ባህልን ጉዥኩ ባንጻር ቀበለ፡፡

ቁጥር ምስክርና፡ ካልእት ቅልዥ “አገል አለው አብ ቁድሮችናም!”
በላ፡ እነዚህ መለሰቱ “አገል ይገባብናም!” ምስበለም፡
ንግድም ደማ “መሄያና ገ?” በላ፡ አብ ፍትና “ካልእ መዓልቱ
እንተንምለሰ!” ምስበለም፡ እቶም ቅልዥ ደማ ከምድናም
ቅድሮችናም አበላው ስሰናቶ ተመሳሪ፡ ፍትና እቶም ገተመሄበን
ዘረተመሄበን በተመሳሳይ ስናይ ነገር ምምናየም ገረም፡

አብና “እንተንምለሰ ከም ቅልና ከም እንሁበም ስለዘረፈለሁ
እየም፡ እንተዘየለ ደማ ሂማች ነገር ይጠኑል እኩ!” በላ፡ ፍትና
ምስቴ አቀራቁዋ አጋልብ አብና እናውጭበን እናስተቻን አብቴ
ዓዲ እኩ ምስጥ በዕከ፡ እቱ ቤትናለ ዓዲ አብ ተቻኑ ስጣሁ
ገልጋጋል ስወጪ ነበሩ፡ በማዕስል እቱ ስወጪ ደማ ሂልፍ
ሻልፍ እሉ መከመሰ አነበሩ ፍትና መሙና ይካልፍ ነበሩ፡

እኔ ወሰን ፊብ ቐተልለለም ከፍተኩ፡ አእዲግ፡ አፍራስ፡ አጥልን
አባባሪን አውዳላለ ይስ በሂሳ በታ ካበር፡ ዓቃና ላታ ቢሮድለ
አሁ ፌዴጥት ፌዴቶም ስድራ በአካል ተለያየ፡ ገለአም አበቱ መን
መን ከምዝበሆነን እንታደ ከምዝኬኑ ይኖር ሰላዘነበረ ይሞምምን
መልከምምን እምበር ክንድተ ፊቃሽ አይከተዋን፡

ናቃና ጉዢበዕለቱ ይጤና ይጤ ይገ ፌዴቀል ይጤ፡፡ እቶም
አዝማዎ ቁስ በቃስ ፌስ ጉረበበቱ ቁልሙን አበቱ ስወሻ ፌስ
አውዳለ ካልእትን አፈለጎች፡ እቶም ቁልሙ ስሙን ባህርይትን
የሙና ፈተወቹ፡ ጉምሕማሳን ቐተልለለም ተወቋቋት ጉምዕዋትን
ፌዴቶም ቁልሙ ፊበቱ ስወሻ ስወሻ ፌስ ባኩድ የሚሸጋ ፌስኩር
ደስ በለ፡፡ በቅረቡ አበቱ በኩልቻኩ ይንደስ ስቱ አነበር ይኩረ
ቁለይ ፌዴማስ አዝም ፈተወ፡፡

ናትና አመሰ ዘዴወለ ከእሉ ነበሩ፡ እታ ቅለይ በአዲ ወገን
መንግባራዊዎች በቱ ማቅረብ ደማ ለሰላሳ አሽዋ ነበሩ፡ እቶም
ቆልዎ ወሰኑ ወሰን እቱ ቅለይን ለፍቅርና እናዘመናን እናአመሰን
ከፈልጉ ግበሩ፡ ከበኩ፡ ቁስ በቅስ በቱ አሽዋ ጽሑፍ በቱ ለቱ
ዘነበር ደማ ካላለ ሙእታው ከእሉ፡ ዕርፍ ከበደ እንተደልድ
ናበቱ መንግባራዊዎች ይከቱ ወይ ወզኑ አበቱ ለወጪ ለተ
ይበል፡

እቶም ቁልዕር ፍጊቱ ስውሳሁ እንተመለሰለ አብ መንገዶም
ዘርአየዋ ካርድ ይነኑዋ፡፡ አበቃለ፡ አይወጥ ወይ አበወሳሁ እኩለ.
እናበደ እርአየዋ፡፡ ከደሰደ እኩለ ወጪው እንታደ ከምባሙስል
ቁንጥበ እናበደ ሰላዘርአየዋ በዝቅና ገለያ፡፡ ከም ጥሩ፡ ዓልቦ፡
ዓተር፡ ሰርዳይ፡ ወዘተ. በሰም ጥሩ አፈልጎም በነበረ በአከል
እናነክናን እናአዘን ገለጎም፡፡

ስም ከረክቱ ጥሩ እነተደከነስ አብ ምስራስ ዳማኑ ከሳይ
ምዝገት አለው ሰራተኞች ነኑዋ፡፡ ዓቶና በቶም በዝቅና ሰራተኞን
ሞራ እቶም አስርቀን ይግረም፡፡ ከብኬ፡ “ንሕና ዘመዥልና
ምዕዲግን ምብለዕን እምበር እነ ከሉ ከምዘስራሽ አይፈልጥን!”
በለ፡ ፊል ተቃብል አበለ፡ “ገለኬ ይጠማ መመለሰካ አጥቢነካው
እለ!” በለ፡

እኔ አዕስ ከም ቁይር ምስበለ፣ እንተደ እንተደ ከም ዘመንስከው፡፡
ዘጋጀት፣ ዘቃቅኩ፡ አዕስዎ፡ በዝብር፡ ወዘተ. ይነግሩዋ፡ ስማዎች
ዘረፈልጥ ነገር እንተጋጥሞ ቅጂው ይብል፡፡ ካብኩ፡ “ዘመንስከው
እንተደ ማለት እየ?” ይብል፡ “ዘመንስከው ወደ ምምናኝኩ
ማለት...” እሉም ተጋጻሙ ይነግሩዋ፡ ፍትና ጉምፏላት አነበረ
ባህን ምስ ፍታቶም ፍለጠትን ፍይ ምንጂር ይፈጸማትን ተወስኝዋ
ብዛዕባ ስርዓዊ ስራሸቱ በዘጋጀት ይለመ፡፡

ዕንስ አሉ፡ ካሉ ቅልዣ “እኩል ተቀባዩ ይጠልበስ፡ ይስራ
ግኝ ይጠማ አብ ዓመራ በአብዕር ይዘበጥ!” በላም፡ በዛዕባ ዓይዲን
እኩል ምዝባጥን ከነግሩዋ ምስኝሙኑ ቅዱሳኑ ተመለስ፡ ከርክይ
ተመካሪ፡ በምቻሳል አብ እዋን ምዝባጥ እኩል እቶም አብዕር
እንተደ እንተደ ማረ ከምዘለዋዎን እንተደ ከምዘረፍን አብላድን
ነገሩዋ፡፡

ከብ አእናልን ግራውትን ምስወዕኑ ይማማ፡ እቶም ቅልዻ፡
“አሁን አመሰ ወይ ብዙታ!” እናበለ እናተዋዋቂ ይኩዳ፡ ከብቱ፡
ምስክቶም እናአመሰ፡ እናተቻለሁን በረሬስ እናጋለሁን እኩ
መዓልቱ እንተይተፈለመ ይካልፍ፡ ከም ስነ፡ ካላንካል፡
ከንፌል፡ በታ፡ የህለል፡ በይንን ቁርሳን አበባለ ብዙታታት
ፈለጎ፡ አድራሻዶም ከመደ ከምዝከወቱ ነቶም ፏዃት ብዙታ
እናርከቶ አለማሙየዴ፡፡

ናትና ነቶም አብ ቤተፈለያ እዋን ሆዚውትናወም ብዙታታት
በሰም ጥራይ እንተይከነስ ከሳብ ቤደከም እናተሞወተ ለመደ፡፡
ቁርሳ ማና በል እንተበለ እናሰቀተ እብይ በሉ፡፡ ነታ ቁርሳ
ፈንሳብ ገምወችዕ እምበር ገምጥያይ እኩ አሳብ አይኖርን፡፡ በዘመ
የኩንያት እቶም ቅልዻ ቁርሳ እንተሞወቱ አብ በርኩ አበለ በታ
ከይኑ ይርከይ፡፡

ናትና ክዕመርን ከጣውትን ወጪዎች ገዢ እንትምለሰ ምስጥጥ ዓይነቶ
የወጪዎች፡ ጉሳጥጥ “ለሙሉ ን እንታይ ተቀዋቸኩ?” ይበላዋ፡ ጉሳ
ጥጥ አብድሩ አተማውያ፡ አረክቶን አፈልጎን ነገር ይኞጋጥ፡
እኩራ ደራሱ፡ ካሁዳ ካሁዳ አንቀል አንቀልተያን በብቻ
እናበለ ስትቻ የምስጥ፡ የትና ጉዳሪቱ ገዢ እንደ መንገዶ
ማኑስ አይበለም ለማዳዊ ከይኩ ስራው እኩ ዓይነ ምፍልጎ
ምኑር አስተካክለ፡

ናትና ምስተኛው ቁልጻ ፈቃድ ስወሬ እንተብንድር፣ አሁኑ ይመጣል የበደቱ የኩ እናተዋዕዱ ቅነጥ፡ በአፈላምትን ለዋህነትን እቶም አዘማማቸን መቆልቻችን ተከበሩ ቁልጻ ተገረሙ፡ እቶም የኩ አለዋም ካይወዳለሁ ጉልጻልን እኩልን እንሰሳ አበቻን ተገረሙ፡ ፍጊ ስወሬ እንተኩዳ ምስተኛው እናተጋየዚ እናነበረሩን እኩዳ እኩልበት ነበሩ፡፡

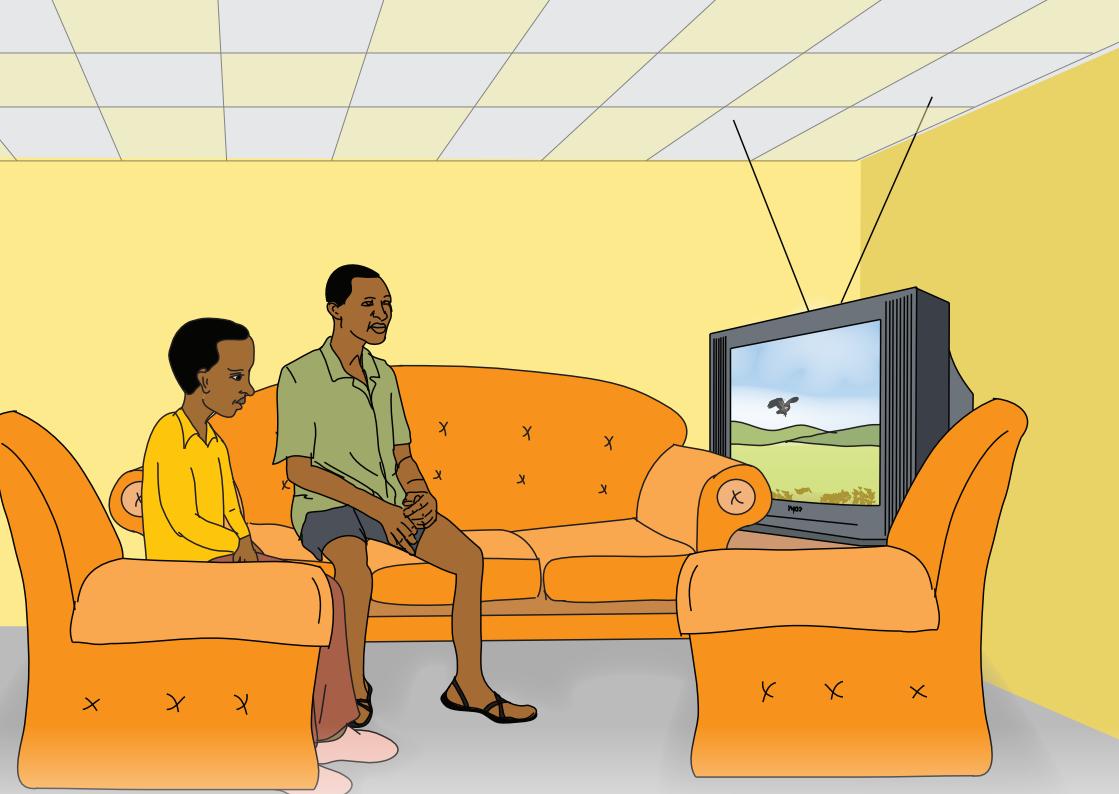
ናትና አብቱ የኩ ሰወጣት አይደለዎ መዓልታታት አስለፈ፡፡ ነቱ መብራክሬት አበለለ ፊጥን አቀንደረሰለ ስወሬ ስወሬን ጉዳኔ ጉዝኩ አምለሰለ ማዘ ከኩ፡፡ እቶም ከባወቂወ አቅኑያ ቁልጻ እመሰንኩ፡ “ከምዕ ጉዢመታ የሆኑበና!” በለም፡፡ እቶም ምስጥ ምስጥ አወጣወ አነበሩ አበ ይመጣል “ደሩን ከኩ አያይ!” አሉ አብ በርካም ስዓምም፡፡ ጉልም እወን “ደሩን ከኩ አወደይ!” አሉም ግንባሩ ስዓምም፡፡

ከብኬ፡ ምስቱ ነተቂለዋዎ መንእሰይ ገዢዎ ይመሩ፡ እቶም
እንተመዥ ተገናበት አለ እብ ቅድመኩጥም አበላዋዎ ቅልዥ
መለሰዎ በለ፡ እብ ፍትና ቅል አክብረው ብዚዥ ቅቅርቡም ማስታወሻ
ንስቶም ይማ “እሽኑ ዓጋም አይውጫእኩጥም ...” እናበለ ስናይ
ተመካሮ፡ እብቱ ወሰን መንገዶ ምስቦዕስቱ፡ ከሳይ መከና አረክብ
አብታ ተለል ምስቱ መንእሰይ ቅሩብ አዕለለ፡ ምስረክቡ ነቱ ወደ
አመሰንናም ገዢዎ ቁወለ፡

የዘከም እናኩዳ እናሁለው፡ ፍትና ፍጊቱ ዓይ ምወዳዕኩ እቱ
አብ ይስ በለ፡ እንተኩነ ማና ምስቱ ፍይ ከተማ አለዋ ማቀሩ
በምንዕባር እቶም አዝማዕ ይኩታት ገበል ይማ ማብታዎ
ገይሩ አስቦ፡ የዘከም ምስቦዕስቱ፡ “ከንደየናይ ይኩታት ምኩናም
ርእኩ ይ?” በለ፡ መለሰ፡ “ከብኬ እንታይ ተመሄር?” በምባል
አተቃ፡

ናትና ቅዱብ አስተ አበላ፣ “ንእና ፊደ ከልበ እለኝ፡ እንዲ
እያይ ደማ አርብዕት አዘምም ያስ ሐብራ እኩለብ እለዋም!” በለ፡
እቶም አንቀብ አንቀብ ስወሬ እኩዲ አነበሩ እኩለብ ሲከረ፡
ናትና ቅዱል፣ “ንእና ፊደ ማች እለኝ፤ ጥሳቶም ደማ በዘተ
ዘተፈላለያ ፍጥረታት እለዋም ቀለያቻን ፍጠታት እለዋም!” በለ፡

እቱ ወዳ ፍብ መረበአም ገዢ እናረካየ፡ “ንእና ዘእኩታይ መረብ
እለኝ፡ ጥሳቶም ደማ ከይደካ ከይመዳእ ገልጎል፤ ስወሬ ስወሬ
እለዋም!” በለ፡ ከባሩ፡ “ንእና መብራህቱ እለኝ፤ ጥሳቶም ደማ
ከዋኩበቱ እለዋም!” በለ፡ እቱ ፍብ ዘምጥያች መያች እምበር
መሰረ ወዳ ከምዘረ ይኩወን እሉ በፍጥም ከይገመታን፡

ኝኑ እኔ በተፈለለየ እኩል እናተረክሮ፣ “ንዕና ዕዳር ወይ ድካን
እናኩድና ምግባር ጽዜድግ፣ የሰጥም ደማ አብ ፍቃድ ምለት ባልሎም
ጣፍ፣ ስገም፣ ዓተር፣ ስርናይ ... የፍርድ!” በላይ፣ “ንዕና ክንዲ ገለ
መንድቂ አለኝ፣ የሰጥም ደማ መከተት፣ አዘማሪን ገረበበትን
አለዋም!” በላይ፣ አብኬ በትዕዛዝኑ ወደ አዘቶ ተገረሙ፡ ወደ
ግኝ ተከራዩ አይውደኝን ነይሩ፡ አብ መውቀት፣ “ክንደየናይ
ድኩታት ምኩና ስለዘርክና የምንየለይ!” በላይ፡

ነዚህ ከሰሰበት ስታቸው መለያ:-

1. ወይዘኝ አዥል በጠንቃቄ አነበረ ጥቅም እንታይ እየ?
2. አሁን ተከና ማስታወሻ ወደ ገምገኑታይ ካብ መከና አብ መንገዶች
መረዳ?
3. ክብረ ሆንታ እንታይ ትመዛኝ?

